

REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 77, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 27. september 2023

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor
mag. Nataša Avšič Bogovič, predsednica

Odbor za gospodarstvo
mag. Bojana Muršič, predsednica

ZADEVA: ZAHTEVA ZA SKLIC NUJNE SKUPNE SEJE ODBORA ZA INFRASTRUKTURO, OKOLJE IN PROSTOR TER ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke zahteva, da se na podlagi drugega odstavka 48. člena, v povezavi z 32. členom Poslovnika Državnega zbora, skliče nujna skupna seja Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odbora za gospodarstvo z obravnavo naslednje točke:

»Ima jedrska energija prihodnost v Republiki Sloveniji z izgradnjo drugega bloka Jedrske elektrarne Krško?«.

I. Obrazložitev:

Jedrska energija skupaj z OVE predstavlja zanesljivo oskrbo z električno energijo, temelj razogljičenja slovenske družbe in zmanjšuje odvisnost od uvoza električne energije. V Sloveniji je dobra petina vse električne energije pridobljena iz jedrske energije. Jedrska energija se pri nas pridobiva v NEK, ki predstavlja približno 40 % v Sloveniji proizvedene električne energije, medtem ko polovica te energije pripada polovični solastnici elektrarne Republiki Hrvaški. Ta zanesljivi in nizkoogljični vir energije pa predstavlja 10 % vse proizvedene električne energije na svetu.

Slovenija se bo čez dobrih deset let spoprijela z izzivom zmanjšane energetske samooskrbe, saj smo zadnjih 40 let večino elektrike pridobili iz jedrske elektrarne, termoelektrarne in hidroelektrarn, a v prihodnjih letih sledijo številne prelomnice:

- leta 2033 naj bi zaprli Termoelektrarno Šoštanj,

- leta 2043 bo prvi blok NEK star 60 let in se bo morda moral ugasniti, če ne bo dovoljenja za ponovno podaljšanje obratovanja ter
- do leta 2050 naj bi povsem razogljčili energetiko.

V Slovenski demokratični stranki si zato prizadevamo za čim hitrejšo izgradnjo drugega bloka Jedrske elektrarne Krško (v nadaljevanju: JEK2), ki ima tudi široko podporo v javnosti, a dejavnosti v zvezi z njo potekajo prepočasi. Naj spomnimo, da je v letu 2021 Ministrstvo za infrastrukturo izdalo energetske dovoljenja za JEK2, ki je podlaga za začetek vseh drugih upravnih postopkov in pripravo dokumentacije za kasnejšo dokončno odločitev ter preverjanje družbenega soglasja o načrtu. Tik pred koncem prejšnje vlade Janeza Janše je Ministrstvo za infrastrukturo na okoljsko ministrstvo vložilo še pobudo za umeščanje v prostor. Vendar je po menjavi vlade, takratno Ministrstvo za okolje in prostor, ki ga je vodil Uroš Brežan, pobudo za umeščanje v prostor vrnilo na Ministrstvo za infrastrukturo, ta pa nazaj Gen energiji. Tako se je predvidena časovnica iz leta 2021 že zamaknila za dve leti. Še vedno pa je strateški cilj Gen energije, da JEK2 začne obratovati v letu 2035, kar je mogoče pod pogojem, da postopki tečejo nemoteno. Vendar ta cilj ne bo dosežen, saj je predsednik vlade dr. Robert Golob junija, ko je bil na obisku v NEK in na sedežu Gen energije, napovedal, da bi po optimistični časovnici (tudi z zakonskimi poenostavitvami) JEK2 zgradili do leta 2037 oziroma 2038.

Vlada dr. Roberta Goloba je na začetku septembra letos na 68. redni seji ustanovila delovno skupino za koordinacijo pripravljanih aktivnosti na projektu JEK2, katere namen je koordinacija priprave podlag in pripravljanih aktivnosti za projekt JEK2. V delovni skupini za JEK2 sodelujejo Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo, Ministrstvo za naravne vire in prostor, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije, Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost. Kot aktivni deležnik pa v delovni skupini sodelujejo še Gen energija (v vlogi investitorja), NEK (zaradi medsebojnih vplivov z JEK2) in ELES (v vlogi operaterja prenosnega sistema, ki skrbi za zanesljivost oskrbe in priključitev JEK2 na elektroenergetski sistem). Ni pa v delovni skupini članov lokalnih skupnosti iz Posavja, ki so pomemben deležnik pri tem projektu, saj bo projekt vplival tudi na tamkajšnje lokalno okolje. Prav tako nikjer ni mogoče najti poimenskega seznama članov delovne skupine.

Iz kabineta predsednika vlade je slišati, da je projekt JEK2 »najpomembnejša strateška investicija v nizkoogljični vir električne energije v Sloveniji, ki je zaradi svoje strateške pomembnosti vključen v dolgoročne resorne strategije: nacionalni energetske in podnebni načrt, podnebno in prostorsko strategijo«. Kar pa se ne sklada z zakonodajo, ki se sprejema in načrtuje. Do 17. septembra 2023 je bil v javni obravnavi predlog Zakona o energetske politiki, ki ves čas omenja nizkoogljične vire, vendar pa ni nikjer zares opredeljeno, kateri viri spadajo v to skupino virov. V samem predlogu zakona pa se tudi ignorira najbolj zanesljiv vir čiste energije, saj npr. izraza »jedska energija« sploh ne najdemo, na kar so se odzvali tudi številni jedrski strokovnjaki.

V času, ko se veliko držav spopada z resno krizo na področju proizvodnje in oskrbe z električno energijo, številne države v okviru novih energetske strategije povečujejo svoj proračun za jedrsko energijo. Združeno kraljestvo je že lani napovedalo povečanje energetske neodvisnosti države in gradnjo osmih novih jedrskih reaktorjev, Kitajska načrtuje šest novih reaktorjev, Poljska bo povečala jedrske kapacitete, medtem ko je Francija potrdila ambiciozni vladni načrt vlaganj v jedrsko energijo, katerega ključna

točka je izgradnja šestih novih reaktorjev. Junija letos je nov energetski cilj sprejela tudi Švedska, ki je vanj vključila jedrsko energijo, saj so si kot cilj zadali »100 % električno energijo brez fosilnih goriv« in dikcija enakovredno zajema obnovljive vire in jedrsko energijo. Nove jedrske elektrarne v Evropi gradijo še na Finskem, Slovaškem in na Madžarskem. Države se tako usmerjajo nazaj k jedrski tehnologiji, saj je dokazano, da omogoča energetsko neodvisnost, zmanjšuje toplogredne izpuste, gradnja jedrskih objektov pa spodbuja gospodarstvo. Zato ima jedrska energija eno ključnih vlog v energetiki. Med zelene vire jo je v svoji taksonomiji uvrstila tudi Evropska komisija, kar omogoča, da bodo novi projekti upravičeni do trajnostnega financiranja.

Zavedati se moramo, da bo brez jedrske energije prehod v brezogljivo družbo težji in dražji, morebitno zavlačevanje s projektom JEK2 pa škodljivo v luči električne samooskrbe v Sloveniji in nadgrajevanja gospodarskega koncepta slovenskega gospodarstva. Poudariti je potrebno tudi, da je jedrska energija varna ravno tako, kot sta sončna in vetrna energija, zato ne bi smelo biti nobene dileme glede pospešitve projekta izgradnje JEK2. Kot pa lahko opazimo, vlada dr. Roberta Goloba postavlja jedrsko energijo na stranski tir in se ne pusti prepričati, da bi projekt JEK2 pospešili. To potrjujejo tudi besede ministra za okolje, podnebje in energijo mag. Bojana Kumra, ki je pred časom za portal N1 rekel, da ni nič narobe, če se časovnica za JEK2 zamakne. Povedal je še, da vlada s projektom JEK2 okleva tudi zaradi nadaljnega razvoje tehnologije malih jedrskih reaktorjev (v nadaljevanju SMR), čeprav vemo, da jih še ni na trgu in leta 2035, ko bi JEK2 že lahko bil zgrajen, bodo prvi SMR šele v pilotni fazi.

Pomembno je, da se zavedamo, da JEK2 ni projekt enega podjetja, ampak projekt celotne Slovenije. Slovenija nujno potrebuje močan in stabilen vir energije. Zato je potrebno čimprej razpisati referendum, ki je predviden tudi v koalicijski pogodbi in vprašati o volji ljudstva glede JEK2.

II. Odboru za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odboru za gospodarstvo predlagamo, da po končani razpravi sprejme naslednje sklepe:

1. Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odbor za gospodarstvo pozivata Vlado RS, da zagotovi, da bo prvi cilj energetske politike na področju oskrbe z električno energijo zanesljiva, varna in neprekinjena oskrba odjemalcev z električno energijo po dostopnih cenah.
2. Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odbor za gospodarstvo pozivata Vlado RS, da ustrezno zakonodajno in finančno izenači pogoje za jedrsko energijo in obnovljive vire energije.
3. Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odbor za gospodarstvo pozivata Vlado RS, da se naredi in predstavi celovita analiza stroškov zanesljive, neprekinjene oskrbe z energije, kjer se primerjata dva vzporedna scenarija enakopravno - scenarij s 100% OVE in brez jedrske in scenarij z jedrsko in malo manj OVE ter študijo, kakšno vlogo v razogljivenju in samooskrbi države ponuja in zgotavlja jedrska energija.
4. Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odbor za gospodarstvo pozivata Vlado RS, da v predlogu spremembe Nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (NEPN) ter v predlogu Zakona o energetski politiki jasno zapiše in opredeli jedrsko energijo kot ključno energijo za postopen prehod v brezogljivo družbo.
5. Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odbor za gospodarstvo pozivata Vlado RS, da pospeši sprejemanje odločitve o projektu JEK2 do konca leta 2024.

6. Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odbor za gospodarstvo pozivata Vlado RS, da v delovno skupino za koordinacijo pripravljalnih aktivnosti na projektu JEK2 vključi vsaj enega člana iz vrst posavske lokalne samouprave in vsaj enega člana iz posavskega gospodarstva.
7. Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odbor za gospodarstvo pozivata Vlado RS, da v delovno skupino za koordinacijo pripravljalnih aktivnosti na projektu JEK2 vključi vsaj enega člana iz vrst Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) in vsaj enega člana iz vrst Kluba slovenskih podjetnikov.

V imenu predlagatelja bo zahtevo za sklic nujne seje Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odbora za gospodarstvo predstavil poslanec **Tomaž Lisec**.

III. Predlagatelji nujne seje Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odbora za gospodarstvo predlagamo, da na skupno sejo odborov povabite:

- Dr. Roberta Goloba, predsednika Vlade RS,
- Ministra za okolje, podnebje in energijo, mag. Bojana Kumra,
- Ministra za naravne vire in prostor, Uroša Brežana,
- Ministra za gospodarstvo, turizem in šport, Matjaža Hana,
- GEN Energija d.o.o.,
- NEK d.o.o.,
- Danijela Levičarja, državnega sekretarja v Kabinetu predsednika Vlade RS,
- Upravo Republike Slovenije za jedrsko varnost,
- Društvo jedrskih strokovnjakov,
- Svet Regije Posavje,
- Gospodarsko zbornico Slovenije,
- Klub slovenskih podjetnikov,
- Gospodarsko zbornico Slovenije - Posavsko gospodarsko zbornico.

Priloge – dostopno na:

- https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_posod_jun2023.pdf
- <https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=13051&fbclid=IwAR1v5SqYL-Vtx0Ku9cdj6Ffc7LyGyaP74hjl54fRbYIFWJM5R74JFOb9n04>
- <https://www.dnevnik.si/1043032640>
- <https://www.finance.si/okolje-%26-energija/zakaj-v-zakonu-o-energetski-politiki-jedrska-energija-ni-niti-omenjena/a/9016728>
- <https://n1info.si/novice/slovenija/ce-se-o-jek2-odlocimo-leta-2027-ni-nic-zamujenega/?s=07&fbclid=IwAR2jyaMo27d4zy6C1yYSCblbxqnFtwXDKjglveQ9-l2o7r9jqkXOwbbq1kM>

Jelka Godec
vodja poslanske skupine SDS

